

DOKUZUNCU HARİCİYE KOĞUŞU

Peyami Safa

Öykü Baş karakter Hasta Çocuk, (romanda ismi verilmez) henüz onbeş yaşlarındadır. Kendini bildiğinden beri bacağındaki bir tür kemik veremi ile uğraşmaktadır. O, ne kadar hastahanelerin her türlü kokusuna, seslerine, hastaların özellikle çocukların belli zor durumlarda verdiklere tepkilere bile aşına olsa da, hastalığının durumunda hiçbir gelişme olmamış, hatta her geçen gün daha da vahim hale gelmiştir. Uzun zamandan beri de hayatta tek varlığı olan annesi ile bile hastahaneye gelmemektedir, çocuk hastalığının şiddetini annesinin bilmesini istememektedir. Artık, tıp dilindeki birçok durumu bilmekte, doktorların tepkilerinden teşhisi ölçmektedir. Hasta çocuk, zaman zaman fakir annesi ile yaşadığı yoksul evlerine gitmek yerine, kendisine gönülden bağlı olan yaşlı akrabaları Paşa'nın evine gidip kalmayı tercih eder. Hem orada çok iyi bakım görüp, Paşa ile keyifli vakit geçirecektir, hem de Paşa'nın kızı olan Nüzhet ile birlikte olma mutluluğuna erişecektir. Nüzhet, her ne kadar kendisinden dört beş yaş büyük, evlenme vaktindeki bir kız olsa da, Hasta Çocuk ile aralarında romantik ilişki vardır. Hasta Çocuk, evdeki yardımcı Nurefşan'dan, Nüzhet'e doktor Ragıp Bey ismindeki bir adamla söz kesileceği haberini duyar. Bu habere bozulsa da, kimseye belli etmez ancak, Nüzhet'i sorgular. Nüzhet, yalanlayıp Hasta Çocuk'a ilgi göstermeyi sürdürür, fakat damat artık eve misafirlığe gelmeye başlamıştır. Hasta Çocuk, damat adayı Ragıp Bey ile kalabalıkta sohbet ederken Ragıp Bey, çocuğun hastalığının tam ismini sorar, çocuk Latince ismi söylediğinde doktorun suratı bozulur, fakat Hasta Çocuk'tan hissettiği saklama duygusuyla ortalık yerde ifşa etmez. Bu andan sonra çocukta, doktora karşı gizli bir sempati meydana gelir. Paşa, kendisine damat adayı ile alakalı fikirlerini sorduğundaysa, aşkı ağır basar ve olumsuz yorumlar yapar. Kızının parlak bir doktorla evlenmesi arzusunda olan Paşa'nın Karısı, çocuğun yorumlarına bozulur ve kinlenir. Birazda aralarındaki duyguları sezinleyerek kızına bu bacağından ifrazat akan, hasta, mikrop saçan çocuğu istemediği ile ilgili bağırmağa başlar. Hasta Çocuk, söylenen, özellikle "mikrop" kelimesine gücenir. İyilik gördüğü bu evden kibarca ayrılmak üzereyken de kendi annesi kalmaya gelir. Çocuk zaruri şekilde bir müddet daha Paşa'nın evinde kalır. Kendi evine geçtiğinde ise, duygusal çöküntü ve doktorların tüm ihtarlarına rağmen baston kullanmamanın neticesinde iyice fenalaşarak, acil olarak hastahaneye kaldırılır. Durumu, artık çok kötüleşmiştir. Birçok doktor türlü türlü yorumlarda bulunur, ancak kati olan üç, dört ameliyat neticesinde yara iyileşmezse bacağın kesilmesidir. Hasta Çocuk, günlerce bu korkuyla yaşar. Kendi evlerine gittiğinde ise gelen kalabalık misafirlere hep aynı şeyleri anlatmaktan bıkmıştır. En son Dokuzuncu Hariciye Koğuşu'na yatırılır. Tadavisi devam ettiği sırada, Nüzhet, kendisini hiç ziyarete gelmez, ancak Hasta Çocuk, Nüzhet'in yakın zamanda evleneceğinin haberini alır. Paşa ise felç geçirmiştir, Hasta Çocuk'u görmek istemektedir. Çocuk, zor geçen günlerin ve gecelerin ardından bacağı kısalmış ancak kesilmekten kurtulmuş olarak eve gider.

Tema

Gerçekleri Yadsımak Hasta Çocuk, kendisine defalarca ikaz edilse de, baston kullanmayı ve gıdasına bakmayı önemsemmez. Hastalıkla büyümüş olmasına rağmen, sağlıklı gibi görünmek arzusu, bacağının kesilmesi tehlikesini doğurur.

Kişiler

Hasta Çocuk Onbeş yaşındadır, henüz yedi yaşında kemikte görülen bir tür verem hastalığına yakalanmıştır. Annesinden başka kimsesi yoktur, fakir bir hayat yaşamaktadır. Hastalığın getirdiği bir olgunluk ve farkındalığı vardır. Hastalığının ciddiyetini annesinden bile saklar. Bütün ikazlara rağmen baston kullanmayı, gıdasına da önem vermediğinden hastalığı kötüleşir, ayrıca uzun zamandır aşık olduğu Nüzhet'in evlenme teşebbüsü iyice kendini bırakmasına neden olur.

Nüzhet Paşa'nın yirmili yaşlara yakın, havai kızıdır. Hasta Çocuk'la duygusal birliktelik yaşarken başka bir adamla evlenme hazırlığına girer.

Anne Çocuğunu çok seven, fakir, çilekeş bir kadındır.

Paşa Hasta Çocuk'un uzak akrabasıdır. Hasta Çocuk'a ve fikirlerine değer verir. Hasta Çocuk'a sahip çıkar.

Yenge Paşa'nın karısıdır, kocasının Hasta Çocuk'a verdiği önemi bildiğinden O'na iyi davranmaktadır, fakat doktor adayı hakkında çocuk olumsuz yorum yapınca kinlenir, terbiyesiz söylemlerde bulunur.

Doktor Ragıp Nüzhet'in evleneceği, olgun, kibar, Nüzhet'ten onbeş yaş kadar büyük adamdır.

Nurefşan Paşa'nın evinin hizmetçisidir, Nüzhet'i ve Hasta Çocuk'u çok sever, içten içe evlenmelerini ister.

Doktor Mithat Hasta Çocuk'un durumuyla uzun zamandan beri yakından ilgilenen, iyi yürekli doktordur.

Hasta Çocuk (İnatçı)

Karakter Küçük yaşlarından itibaren hastalığı ile boğuşan Çocuk, yaşlarına göre daha dayanıklı, olgun ve donanımlı bir karakter olmuştur. Zaman zaman kıskanç tavırlar göstermektedir. Özellikle, duygusal ilişki içerisinde olduğu Nüzhet'e karşı kuruntulu yaklaşımları olur. Hasta Çocuk erken yaşlarından beri geçirdiği sıkıntıların etkisiyle hayalperest bir kişiliktir, doktorlar ve hastaneler olmadan mutlu olmanın düşünceleri içerisinde, fakat inatçı, söz dinlemez karakteri yüzünden, doktorların kendisine verdikleri ikazları umursamaz ve durumunu vahim hale getirir.

Aktiviteler Hasta Çocuk, Paşa'nın konağındaiken, Paşa'ya romanlar okumayı sever. Ayrıca, Paşa ile uzun uzun sohbet ederler. Nüzhet ile havuzbaşında oturmaktan, buluşmaktan memnun olur. Zaman zaman, Paşa'nın bağ evine gider, orada bahçevanı gözlemler, kendini faydalı hissetmek arzusu ile toparağa kükürt serper.

ÖRNEK ANILAR

Hayalperest Hayatının çoğunu fakir evinde ve hastahanelerde geçiren Hasta Çocuk, hayalperest bir karakter haline gelmişti. Geleceğe dönük hayallerini kurarken mutlu olurdu. “ Zaten hastahanelerden eve gelinceye kadar içimde bir deniz, bir vapur, bir şimendifer yolu, etrafında beyaz köşkler dizili bir yol hayali vardı; bu açık, berrak bir hayal değildi, birçok karışık tasavvurlarım arasında, çabucak çevrilen bir defterin yapraklarında görülen resimler gibi, görünmesiyle kaybolması bir oluyordu: Deniz, vapur, uzun ve çıplak bir yol, bir toz dumanı, köşkler, çayırlar, bahçeler... Fakat bu hayalin içinde ne fakülte, ne doktor vardı.”

Kıskanç Hayatı boyunca sağlıklı olamayan, hareketlerinde güçlük çeken Hasta Çocuk, sağlıklı, kuvvetle iş yapabilen insanlara karşı kıskançlık duygusu hissederdi. “Onu o kadar kıskanıyorum ki saadetinin içine daha fazla giremiyorum, kendime dönüyorum, fakat içimde ne kargaşalık! Bana tabi olmayan binlerce hayaller ve hatıralar, şiddetli bir anaför içinde savruluyorlar.”

Kuruntulu Nüzhet'in kaçamak halleri, yalancı yapısı, Hasta Çocuk'u kuruntulu bir kişilik haline getirmişti. Ne kadar Nüzhet'e doğruyu söyletmeye çalışsa da, Nüzhet yanaşmaz, O'na zaten kuruntulu bir insan olduğunu bildiğinden ithamlarda bulunurdu. “Hayır! Bak sen ne vesveseli adamsın! Düşün, düşün de kendin anla! Senden gizli hiçbir şey konuşmuyorduk. Annem soyunuyordu, sen odaya girince o da aynalı dolabın kapısı içine saklandı. Ben sana işaret ettim, görmedin. Şimdi anladın mı? Bu vesveseleri bırak! Se çok kuruntulu insansın!”

Donanımlı Hasta çocuk, yaşadığı mücadelelerden akranlarına göre daha donanımlı ve olgun olduğunun farkındaydı. “ Ben, o zamanın fikirleriyle bu iki adamdan fazla donanımlı olduğumu anlamamın nefse itimadiyle, kuvvetli müdafaa ediyordum.”

İnatçı/ Söz Dinlemez Hasta Çocuk, oldukça inatçı bir karakterdi. Hastalığını kötüleştiren kendisinin inatçı tutumuydu. Doktorlarda, olayın farkında ve O'na kızgındı. “Geçen gün böyle değildin. Sözümü dinlemedin, bak ne oldu! Başımıza büyük işler açıyordun! Ben sana bu ayağı yere basma, dedim, sen inadına koşulara girmiş gibi harap etmişsin. Şimdi dizin değil, bütün bacağın tehlikede.” Bu durum ve sözler bile O'nun temkinli hareket etmesini sağlamadı, bir zaman sonra doktorlar gene Hasta Çocuk'un inadından kızgındı. “ Bu sefer gelir O! Benim ihtarlarıma kulak asmaz ama bu sefer tababet değil, tabiat onu doğrudan doğruya tehdit ediyor. Hasta bu dili daha iyi anlar. Bir ay evvel sözümü dinleseydi başına bu felaket gelmeyecekti.”

Metanetli / Dayanımlı Hastalığındaki operasyonlara, pansumanlara ve acılara alışan Hasta Çocuk, acılara metanetli yapısıyla doktorların alışkın olmadığı bir hastaydı. “ Sen izci misin? Bu metaneti nereden öğrendin! Bak, bacağın iyi olsun futbol oynayacaksın! Fakat oynamasan daha iyi. Hastalık tamamıyla geçse bile o bacağı yorma!”

Nüzhet (Havai)

Karakter Paşanın kızı Nüzhet, varlık içerisinde, ailenin göz bebeği olarak büyümüş ondokuz yaşında bir genç kızdır. Kendisinden küçük olan Hasta Çocuk ile gönül eğlendirmekte, gizli şeyler yaparak hayatına farklı eğlence katmaktadır. Ustaca yalan söylemeyi adet haline getiren Nüzhet, insanlarla alay etmekten hoşlanır. Merhamet yönü de gelişmemiştir. Hasta Çocuk hastahane de bacağı kesilme tehlikesi altındayken ziyaret etmemiş, vefasız karakterini göstermiştir.

Aktiviteler Kendisine yüklenmiş sorumluluğu bulunmayan Nüzhet, Hasta Çocuk ile vakit geçirmekten hoşlanır. Kaçamak yaparak odasına gider veya havuz başında zaman geçirir. Boş kaldığı vakitlerde ise piyano çalar.

ÖRNEK ANILAR

Alaycı İnsanları vakit geçirmek için kullanan Nüzhet, gerçeklerle yüzleşmek zorunda kaldığında alaycı karakterini gösterirdi. “ Ben gene sustum. Nüzhet anlatıyordu. Fakat artık söylediği şeylerden ziyade sesine dikkat ediyordum ve bu meseleyi nasıl telakki ettiğini sezmeye çalışıyordum. İstihza sesine hakimdi; fakat zaten onun tabiatı müstehziydi ve böyle olmasa bile, kendisini isteyen adamları mı, hadise ile mi, benimle mi istihza ettiğini anlamak gücü. Anlatırken arada bir küçük kahkahalar atıyordu.”

Merhametsiz Nüzhet'in merhametsiz karakteri çevresi tarafından yakın olarak biliniyordu. “Ben Nüzhet'in kahkahalarından ürkerim, bu bir silahtır ki Nüzhet onu başkalarının zaafı üzerine merhametsizce boşaltır. Ağzından bu kısa, kesik ses parçasının dışarıya sızması kendisi için o kadar gayri ihtiyaridir ki infiltardan sonra o da her zaman şaşırır, bazen utanır ve nadir olarak da açtığı yaraya acır.”

Yalancı Nüzhet, yalan söylemeyi adet haline getirdiğinden, hızlıca senaryolar yaratıyor, çevresini yalanlarına inandırmaya çalışıyordu “Hem ne çabuk yaratılmış, ne mükemmel, ne güzel yalan! Annesi aynalı dolabın içinde çıplakmış! Yalanlarla besli bir muhayyile hakikatın unsurlarını ne çabuk buluyor, etrafındaki eşyayı, hadiseleri kendi gayesine göre ne çabuk tertip ediyor ve malzemesi hakikat olan, hakiki toprakla, alçıyla, suyla yoğrulmuş bu abide en kuvvetli gözleri nasıl aldatıyor, ne san'at, ne san'at!”

Vefasız Nüzhet, insanları kendi işi bittikten sonra unuttur, vefasız davranırdı. Hasta Çocuk, bacağı kesilme tehlikesi ile uzun süre hastahaneye yattığında da ziyaret etmedi. “Nüzhet'ten kart geldi. Ziyaret edemediği için af istiyor. Hastalar affetmesini bilirler ama...”